

Norra Djurgårdsstadens förskolor 1

Tjänsteutlåtande
Dnr: 2017-847-1.2.1.
Sid 1 (33)

Handläggare
Pernilla Eriksson

Till
Norra Djurgårdsstadens förskolor
1

Telefon: 076-121 00 23

Verksamhetsberättelse VB 2017 för Norra Djurgårdsstadens förskolor 1

Norra Djurgårdsstadens förskolor 1

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys.....	4
Administrativa uppgifter	7
Organisations- och ledningsstruktur.....	8
Brukare/Kunder/Klienter.....	9
Chef- och ledarskap.....	10
Medarbetare.....	10
Värdegrund.....	11
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	12
1. Ett Stockholm som håller samman.....	12
1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor.....	12
1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande	19
2. Ett klimatsmart Stockholm.....	20
2.1 Energianvändningen är hållbar.....	20
2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade	21
2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva	21
2.5 Stockholms miljö är giftfri	22
2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund	23
3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm	24
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	24
4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm.....	25
4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika	25
4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor	26
4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering	28
4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention	29
4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld.....	29
4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla	30
4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande.....	31
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	32
Uppföljning av ekonomi.....	32
Uppföljning av driftbudget.....	32

Investeringar.....	33
Medel för lokaländamål.....	33
Övrigt	33
Synpunkter och klagomål.....	33
Övrigt.....	33

Sammanfattande analys

Norra Djurgårdsstadens satsningar och utvecklingsområden under 2017

Under 2017 var vår plan att satsa på fortbildning för alla medarbetare genom olika interna nätverk. Vi har i år haft följande nätverk:

- Pu-tid för förskollärare
- Läroplan för barnskötare
- Utvecklingssamtal
- Pedagogiska basmiljöer
- Introduktion i förskolan/inskolning
- Pedagogisk måltid

Barn som far illa

Nätverk och intern fortbildning är ett arbetssätt enheten använder för att öka likvärdigheten mellan förskolorna, det skapas en gemensam grundkunskap som bidrar till ökad kvalitet för barnen. Vi kan se att likvärdigheten mellan förskolorna har ökat jämfört med 2016, barnen har nu likvärdiga möjligheter genom pedagogiska miljöer och tillgängligt och varierande material. De skillnader som finns beror till största del på personalens tidigare kunskap i form av utbildning och erfarenhet samt hur länge arbetslaget arbetat tillsammans.

I början av 2017 hade vi nätverk om pu-tid för förskollärare, det bidrog till att syftet med och innehållet i pu-tiden blev tydligare. Förskollärarna har fått tid till gemensam reflektion kring sitt pedagogiska ansvar, diskuterat kring struktur, hur vi når målen, hur vi gör när en barnskötare håller i utvecklingssamtal och hur förskollärarens ansvar blir tydligt i dessa fall. Vi har även haft nätverk för alla barnskötare om förskolans läroplan, för att förtydliga den enskildas och arbetslagets ansvar, samt vad som är förskollärarens ansvar kopplat till arbetslaget och hur det kan se ut i praktiken. På enhetens planeringsdagar i augusti fick alla till uppgift att göra 1-2 observationer, mallen i pedagogiska plattformen användes. Arbetslagen fick sedan göra en gemensam veckoreflektion med observationerna som grund. Syftet var att få igång arbetssättet och uppföljning har skett till viss del. Det har blivit tydligt att få arbetslag har anammat materialet och fortsatt uppföljning krävs. Arbetet sker även genom att alla läser, reflekterar och analyserar kring frågeställningar utifrån boken: Uppföljning, utvärdering och utveckling i förskolan - pedagogisk dokumentation (Skolverket) boken kopplar väl till pedagogiska plattformen.

Vi har följt upp "ABC i förskolan", en utbildning där förhållningssätt och synsätt lyfts. Tre medarbetare har under 2017 utbildat sig till gruppledare och haft sina första föräldragrupper. Under 2018 kommer två i ledningsgruppen utbilda sig till gruppledare för pedagoger, vilket gör att de kommer kunna utbilda ny personal som börjar i enheten.

Alla enhetens förskollärare deltog på delar av Förskolesummit, två dagar med föreläsningar av både internationella och nationella föreläsare, en satsning av staden och Stockholms universitet. Uppföljningen av dessa dagar har varit bristfällig, ledningen i NDS1 behöver fortsättningsvis ha en plan för hur satsningar som dessa ska följas upp och utvärderas, speciellt när en utbildningsatsning ligger i slutet av en termin och många andra delar prioriteras.

Barnkonventionen har varit vårt övergripande tema sedan hösten 2016. Temat bestämdes utifrån resultatet i vår testomgång av WKI:n 2016, för att kunna höja resultaten i WKI:n krävdes ett medvetet arbete kring Barnkonventionen. Vi ser tydligt genom WKI, pedagogisk dokumentation, vecko/månadsbrev, förhållningssätt och diskussioner att barnkonventionen fått stort genomslag i verksamheten.

Ett utvecklingsområde har varit att alla förskolor skulle erhålla Grön Flagg under 2017, samt att arbetet med handlingsplanerna fortgår som planerat. Nu har alla fyra förskolor Grön Flagg och tre av förskolorna har fått ytterligare rapporter och nya handlingsplaner godkända. Här har vi hittat en systematik och engagerade medarbetare som driver arbetet framåt.

Ledningen har tagit fram ett introduktionsmaterial med information om vår verksamhet till nyanställda och vikarier. Det är av stor vikt att de som söker sig till oss vet vad som förväntas av dem och vilka möjligheter och utmaningar som finns. Det är även viktigt att personen i fråga har ett långsiktigt tänk och ser oss som en arbetsgivare för en längre tid. Materialet har mottagits positivt och de nyanställda upplever att det finns bra strukturer och rutiner. Nu när vi startar en ny förskola har vi möjlighet att se över och revidera materialet utifrån hur uppstarten går. Omsättningen av personal har avtagit, vi har haft några pensionsavgångar och någon enstaka uppsägning, stabiliteten har ökat.

Under våren 2017 har vi arbetat kring temat "Arbetsglädje" på APT, detta för att många känner sig stressade och otillräckliga och därmed upplever en försämrad arbetsmiljö. Arbetet har till stor del utgått från "Fokus framåt", kort för diskussion och reflektion kring arbetsmiljöfrågor. Personalen har varit indelade i grupper vid diskussioner. Personalen har mottagit detta väl, dock behöver vi följa upp ytterligare och fördjupa diskussioner i ännu mindre grupper där alla vågar komma till tals, alternativt samla in tankar där allas svar är anonyma för övriga kollegor. Förskolechefen har fått kännedom om att en del inte vågar säga allt som de tänker i en grupp och arbetet behöver fortsätta. Om medarbetarna känsla av otillräcklighet och stress har minskat som följd av vårt arbete kan vi inte svara på än. Kommande medarbetarenkät samt fortsatt arbete får visa om vi är på rätt väg.

I början av april öppnade vi en ny avdelning, Udden, för att kunna ta emot en del av barnen med garanti. Där arbetade två barnskötare och avdelningen hade åtta barn inskrivna. Udden tillhör förskolan Sandön. Udden tog emot en ny barngrupp på åtta barn i augusti, från december har dessa barn flyttat över till Björnlandet. Udden innebar utmaningar, det har varit mycket svårt att anställa personal med gedigen erfarenhet och kunskap då det är en speciell situation att arbeta två. Som anställd på Udden har det inneburit att antingen öppna eller stänga varje dag. Personalen på Udden har fått regelbunden handledning och mycket stöd av ledningsgruppen, dock har vi inte kunnat se den kvalitet på pedagogisk verksamhet som vi önskar. Omsorgen om barnen har varit bra men de pedagogiska utmaningarna saknas till stor del. Deras resultat på WKI hamnade genomgående på 2, bristfällig.

En satsning i stadsdelen är att förskollärare ges möjlighet att gå en arbetslagsledarutbildning. Förskollärares ansvar att leda pedagogiska processer på förskolorna samt att arbetsleda kollegor ställer högre krav på förskollärares förmågor inom dessa områden, varför utbildningen är en viktig satsning. Vi ser i förlängningen när enheten växer att ledning i huvudsak styr enhetens pedagogiska processer genom förskollärarna och att förskollärarna i sin tur leder sitt arbetslag, sina kollegor som är barnskötare. För att lyckas med detta har vi en utvecklingsgrupp där förskollärarna ingår och denna grupp fokuserar på enhetens

utmaningar och utvecklingsområden.

Två av enhetens förskolor fick under våren möjlighet att delta i en kommunal utvärdering. Resultatet motsvarade till stor del ledningens bild av verksamheten. Vi behöver utveckla hur vi dokumenterar, följer upp, utvärderar och analyserar våra resultat. Ett led i detta är att våra mål behöver bli mer målinriktade gentemot läroplanen. Vi har medvetet valt att hittills ha konkreta mål i vårt VP för att på så sätt skapa större likvärdighet och tydlighet i vad verksamheten förväntat erbjuda barnen. Till nästa VP kommer vi att förändra målen för att få tydligare målfokus och mindre av görande. Många av arbetslagen har svårt att analysera sin verksamhet, kopplingen mellan vad som sker, vad barnen lär sig och om målen nås är något vi behöver arbeta vidare med. Vi ser därför att underlagen som de använder för att skriva arbetsplaner och hur dessa följs upp behöver förändras. Resultatet av kommunala utvärderingen presenterades för all personal i augusti, då vi även gick igenom flera begrepp som är kopplade till våra utvecklingsområden- Arbetet är påbörjat och fortsätter, till stor del sker det genom våra förskollärare som måste fungera som bärare.

Medarbetarenkät har genomförts 2017 och resultatet visar att medarbetarna överlag är nöjda. AMI 88%, motivation 88%, ledarskap 89%, styrning 88%. Två av förskolorna har höga resultat på alla frågor medan två förskolor har mer varierade resultat. Förskolechefen har analyserat resultaten och därefter prioriterat och skrivit förslag på handlingsplaner för varje förskola. Alla medarbetare har tagit del av dessa och haft möjlighet att inkomma med förslag, synpunkter och frågor. Innan handlingsplanerna togs fram gav också tid på APT för att lämna förslag på prioriterade områden. Trender som vi kan se är exempelvis frågan: "Jag tycker att ljudnivån på min arbetsplats är god." Den har fått lågt resultat på alla förskolor och det blir en viktig del att arbeta vidare med. Ljudnivån har under sommaren förbättrats för medarbetare och barn, Villa Ekbacken har fått ljudplattor installerade i rum där dessa saknades. På Hjorthagen har vi köpt in mattor och tjockare tyger för att dämpa ljudet i de rum där ljudnivån inte var acceptabel. Hur vi arbetar med uppföljning är något som behöver bli tydligare för medarbetare, i svaren på frågor som handlar om uppföljning och utveckling finns det stora variationer i hur medarbetare har svarat. Vi har tittat närmare på detta och diskuterat i ledningen och i utvecklingsgruppen. Att använda veckoreflektionen är ett sätt, samt att förändra strukturen i arbetsplanerna så att de blir ett dokument som varje avdelning arbetar med hela tiden.

Ändring av tid för föräldralediga från 30-40 timmar - Enheten har tidigare haft många föräldralediga som i och med förändringen valt att utöka vistelsetiden på förskolan. För verksamheten har det inneburit en högre närvaro av barn alla dagar i veckan. Barn till föräldralediga har utökat sina tider de dagar de gått samt även valt att gå alla fem vardagar. För de andra barnen i förskolan, vars föräldrar arbetar innebär denna ändring att deras lugnare dagar då de varit färre barn per pedagog har minskat. Deras återhämtning, samt de föräldralediga barnens återhämtning har till stor del minskat. Pedagogerna kunde tidigare lägga en del av sin planeringstid dagar då flera barn var lediga, men den möjligheten togs bort. Vår analys av ändringen är att det inte varit till gagn för barnen i förskolan eller för pedagogerna, arbetsbelastningen har ökat. Utökningen av vistelsetiden har inte resulterat i schemaändring för personalen.

Resultatet i förskoleundersökningen har ökat på i stort sett alla områden, med variationer mellan förskolorna. Två förskolor har sänkt sina resultat på en del frågor, medan två har ökat sina resultat på i stort sett alla frågor. Index för frågeområdet - Utveckling och lärande har

ökat från 84-87%, spridningen ligger från 82-94%, Index - Normer, värden samt barns inflytande har ökat från 90-92% med en spridning från 88-96% nöjda, Index - Samverkan med hemmet har ökat från 77-86% nöjda med en spridning från 81-88% nöjda. Index - Kost, rörelse och hälsa har ökat från 90-92% nöjda. Variationen är 88-97% nöjda. Index - Nöjdhet, trygghet, rekommendation har ökat från 86-93% nöjda, spridning 92-96% nöjda. De pedagogiska satsningar och rekryteringar vi gjort är en bidragande del till våra goda resultat.

Six medarbetare och ledningsgruppen deltog under våren i en programmeringsutbildning genom mediateket. Utbildningen gav direkta kunskaper till pedagogerna som deltog. De fick låna material från anordnaren vilket medförde att deras kunskaper gav barnen möjlighet att direkt få ta del av och lära sig om analog och digital programmering. Ledningsgruppen fick en något förkortat utbildning med likvärdigt innehåll, dock ej lika mycket praktisk tillämpning. Utbildningen har givit positivt resultat i verksamheten, vi kunde direkt se resultat av utbildningen då barnen blev delaktiga i analog och digital programmering på de tre förskolor som deltog i utbildningen. Pedagogerna som deltog har även haft en presentation för all personal på avslutande APT innan sommaren. Samt varit delaktiga i den monter som Östermalm hade på förskolesummit. Enheten har tagit fram en IKT-plan för fortsatt arbete.

Enheten tar emot VFU-studenter, vi har flera utbildade handledare som kan ta emot studenter. En av förskollärarna som även är handledare medverkar i stadsdelens VFU-grupp som ses regelbundet.

Administrativa uppgifter

Norra Djurgårdsstadens förskolor 1

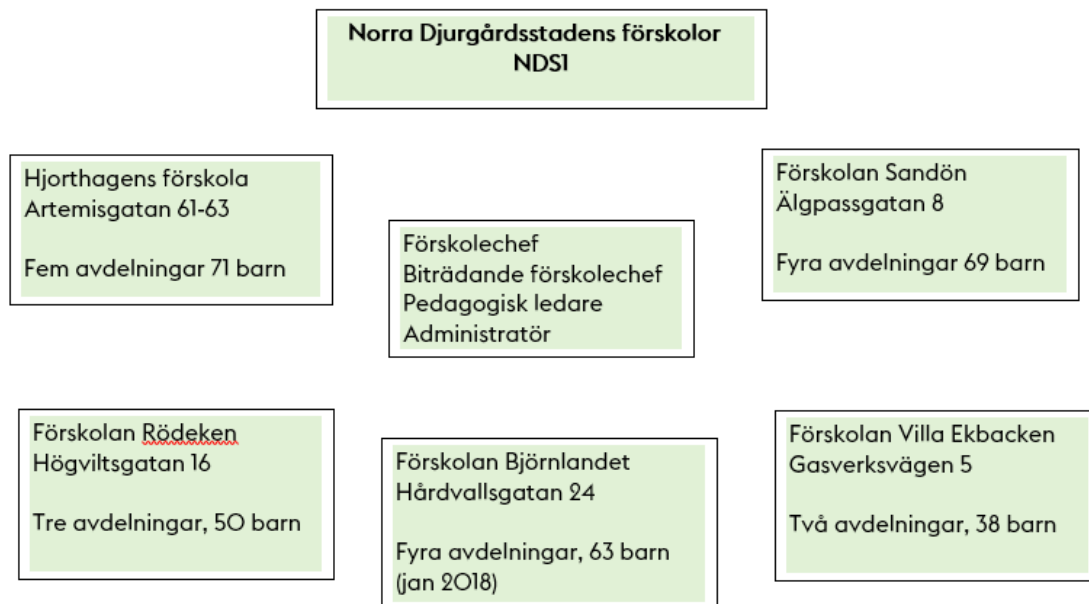
Förskolechef: Pernilla Eriksson, 08-50810023, pernilla.gerd.eriksson@stockholm.se

Förskolan Rödeken, Jaktgatan 17 11545 Stockholm

Antal anställda oktober 2017:

- 51 personer arbetar i barngrupp på hel eller deltid inklusive verksamhetsstöd
- 6 personer hade en visstidsanställning
- 9 personer var helt tjänstlediga
- 4 personer som arbetar med ledningsfunktion
- Totalt antal anställda oktober 2017, 64 personer

Organisations- och ledningsstruktur

Enheten består i dagsläget av fem förskolor, Björnlandet, Hjorthagen, Sandön, Rödeken och Villa Ekbacken. Björnlandet öppnade i december 2017. Villa Ekbacken är en fristående förskola med egen gård. Övriga förskolor inryms i bostadshus. Hjorthagen och Björnlandet har egna gårdar i anslutning till förskolorna, Sandön har en lite gård där de yngre barnen tas emot på morgonen. De äldre barnen tas emot i en närliggande park. Rödeken tar emot barnen på Villa Ekbackens nedre gård. Förskolor som inte har en gård i anslutning till förskolan har större krav på struktur och organisation för att få vardagen att flyta på, det blir mer resurskrävande i form av pedagoger och det är svårt för dessa förskolor att vara kort om personal vid exempelvis sjukdom. I april 2017 öppnade vi en extra avdelning i en separat lokal för att kunna ta emot barn med garanti. Avdelningen kallas Udden och tillhör förskolan Sandön. På Udden gick åtta barn och två barnskötare arbetade där, i december flyttade dessa barn och en barnskötare till Björnlandet.

Ledningsgruppen består av förskolechef, biträdande förskolechef, pedagogisk ledare samt administratör. I samband med att enheten växt har vi sett över vår organisation och ledningsstruktur.

Varje förskola har arbetsplatsträff varje månad. Ledningsgruppen i NDS1 träffas varje vecka för uppföljning, utveckling och planering. Alla förskolechefer i Östermalms SDF träffas ca 3 gånger/månad tillsammans med avdelningschef och utvecklingssekreterare. En gång varje månad är ledningsgrupperna med.

Enheten har följande arbetsgrupper: Utvecklingsgrupp, Miljöombud, Läsombud, Kulturombud. Varje förskola är representerad i de olika grupperna.

Stödfunktioner för lönehantering, ekonomi, HR, Bibass finns på förvaltningen.

Enhetens lokaler är i huvudsak nybyggda, två av förskolorna är i äldre byggnader varav en villa med en stor tillhörande tomt och ett flerfamiljshus även den med tillhörande gård.

Enhetens förskolor slår ihop sig under sommar och jullov för att nyttja resurserna på bästa sätt.

Lokal samverkansgrupp finns i samarbete med NDS 2.

Vi arbetar medvetet för att göra kemikaliesmarta val när vi köper in material till förskolorna, våra miljöombud är aktiva och engagerade i arbetet liksom våra kockar.

Under våren deltog sex medarbetare samt ledningsgruppen i en programmeringsutbildning på Medioteket. Det är en satsning för att öka kunskapen inom IKT. För att sprida detta vidare kommer dessa personer att få hålla i nätverk för övriga kollegor, det är ännu inte bestämt när i tid detta ska ske.

Brukare/Kunder/Klienter

Enheten sätter barnen i fokus, det är för dem vi främst skapar en god verksamhet. För att föräldrar ska känna tillit och trygghet när de lämnar sitt/sina barn på förskolan arbetar vi med att skapa goda relationer genom: Visning av förskolorna, Inskolning, Föräldramöte, Förskoleråd, Utvecklingssamtal samt genom daglig kontakt. Den dagliga kontakten är viktig och vi strävar efter att alla ska känna att de får ett gott bemötande oavsett vem de möter på förskolan.

Resultatet i förskoleundersökningen har ökat på i stort sett alla områden, med variationer mellan förskolorna. Två förskolor har sänkt sina resultat på en del frågor, medan två har ökat sina resultat på i stort sett alla frågor. De pedagogiska satsningar och rekryteringar vi gjort är en bidragande del till våra goda resultat.

Index	2016	2017	Spridning
Utveckling och lärande	84%	87%	82-94%
Normer, värden samt barns inflytande	90%	92%	88-96%
Samverkan med hemmet	77%	86%	81-88%
Kost, rörelse och hälsa	90%	92%	88-97%
Nöjdhet, trygghet, rekommendation	86%	93%	92-96%

Vår vision levandegörs och förmedlas genom våra möten med våra brukare, genom information på stockholm.se, brev från förskolan, foldrar och anslagstavlur.

För att få ta del av barnens förväntningar och synpunkter på förskolans verksamhet använder vi oss av samtal, samlingar, intervjuer och pedagogisk dokumentation.

Vårdnadshavares förväntningar, synpunkter/klagomål och förbättringsförslag får vi till oss genom mail, telefonsamtal, spontana möten, föräldramöten, förskoleråd och enkäter. Vi hanterar dessa så snart vi får kännedom om dem. Vi gör det genom att boka möten om situationen kräver det, i annat fall löser vi det direkt via telefon eller mailkontakt.

Tre medarbetare har under våren utbildat sig till handledare i ABC- alla barn i centrum. Totalt har fem medarbetare haft föräldragrupper under året.

Chef- och ledarskap

Ledarskapsidé - Engagemang, delaktighet och ansvarstagande är ledord som ska genomsyra såväl ledning som medarbetare. Ledningen är närvarande och synlig i verksamheterna och vi prioriterar att vara tillgängliga för våra medarbetare.

Förankring sker på flera sätt - genom att medarbetare är delaktiga i olika möten och återkoppling sker vid APT och/eller på förskolemöten, veckoinformation från förskolechef med en kort uppdatering av läget, återkoppling och uppföljning på avdelningarnas verksamhet av pedagogiska ledare. På förskolorna finns ansvarsområden som är fördelade på alla medarbetare, alla ska ta ansvar för deras gemensamma arbetsmiljö och känna att det är angeläget för dem. Vid APT får jag som chef återkoppling på vad som fungerar bra och vad som behöver förändras, samt vilka som är införstådda med vilka mål vår verksamhet har och att vi är till för barnen.

Enheten driver olika nätverk där varje medarbetare eller en representant från varje avdelning deltar. Vi ser nätverk som en form för kollegialt lärande, där spridning av erfarenheter och kunskap ger utrymme för reflektion och utveckling. Vi erbjuder fortbildning av olika slag som medarbetare själva föreslår eller som vi i ledningen tipsar om och uppmuntrar till.

Medarbetarsamtal, medarbetarenkät och andra samtal ligger till grund för den återkoppling jag får som chef. Genom samtal och mail från föräldrar får jag viss återkoppling på ledarskapet. Den kritik, beröm och information jag får till mig använder jag vid min reflektion för att utveckla mitt ledarskap. Jag har en ständig strävan efter att vara lyhörd, synlig och tydlig, jag vill att varje medarbetare ska känna sig sedd och viktig. Jag har barnen i fokus för de satsningar och förändringar som vi genomför.

I takt med att enheten växer har jag sett över min inre organisation och tillsatt en biträdande förskolechef, detta för att kunna delegera vissa arbetsuppgifter så att vi som ledning är tillgängliga för våra medarbetare. I samband med detta avvecklades den ena tjänsten som pedagogisk ledare. Den inre organisationen kommer att ses över ytterligare när enheten växer ytterligare.

Medarbetare

Vi genomför WKI två gånger/år, en gång i maj och den obligatoriska i oktober. Utifrån resultaten ser vi över om vi behöver fördjupa kunskapen inom ett visst område. Vi har exempelvis valt tema utifrån WKI resultaten vilket resulterade i en satsning på barnkonventionen. Enhetens pedagogiska ledare och biträdande förskolechef har regelbunden uppföljning med arbetslag och enskilda medarbetare samt genomför observationer i verksamheten. Detta blir en del i hur vi analyserar medarbetarnas behov av kompetensutveckling. Vi lyfter både enskilda medarbetares kompetensbehov samt vad varje arbetslag och förskola behöver. Resultatet på förskoleundersökningen granskas på respektive förskola och per avdelning. Varje avdelning väljer ut förbättringsområden och skriver åtgärdsplan för detta, det kan även vara så att hela förskolan väljer ett område som hela förskolan ska förbättra. Vi tar med föräldrars önskemål på föräldramöten, utvecklingssamtal, förskoleråd, enskilda möten, mail och telefonsamtal. Återkoppling till brukarna sker främst genom informationsbrev och föräldramöten.

Genom att medarbetarna får vara delaktiga i planering, uppföljning och utvärdering

säkerställer vi att vi tar tillvara på deras engagemang och utvecklingsidéer. Vi har ett tillåtande arbetsklimat och där allas tankar och åsikter är viktiga och värdefulla, vi skapar delaktighet på möten genom att fördela ordet och möjliggöra att alla får komma till tals. Under medarbetarsamtal och spontana möten/samtal tar vi tillvara på den enskildas behov och förutsättningar, samt stöttar, vägleder och uppmuntrar. Medarbetarna erbjuds handledning, enskilt och i grupp.

Under året har vi haft följande nätverk för våra medarbetare:

- Pu-tid för förskollärare - syftet med och innehållet i pu-tiden blev tydligare. Förskollärarna har fått tid till gemensam reflektion kring sitt pedagogiska ansvar, diskuterat kring struktur, hur vi når målen,
- Läroplan för barnskötare - bakgrund till läroplanen, statlig och kommunal styrning, genomgång av läroplanens olika delar samt ansvarsfördelning i arbetslaget.
- Utvecklingssamtal - utformning och innehåll kopplat till mål och ansvarsfördelning - för både barnskötare och förskollärare.
- Pedagogiska basmiljöer - genomgång av basmiljöer i pedagogiska rum, kontra uppsatta mål och reflektion - för barnskötare och förskollärare.
- Introduktion i förskolan/inskolning - genomgång av enhetens mål och genomförande kring inskolning/introduktion av nya barn och familjer - alla som berörs av inskolning.
- Pedagogisk måltid - Vad, hur, varför?
- Barn som far illa - Signaler, hur agerar vi?

Medarbetarenkät har genomförts 2017 och resultatet visar att medarbetarna överlag är nöjda.

Medarbetarenkät	2016	2017
AMI	77%	88%
Motivation	83%	88%
Ledarskap	77%	89%
Styrning	72%	88%

Två av förskolorna har höga resultat på alla frågor medan två förskolor har mer varierade resultat. Vi har analyserat resultaten i ledningsgruppen och tillsammans med personalen på respektive förskola och handlingsplaner är upprättade. Trender som vi kan se är exempelvis frågan: "Jag tycker att ljudnivån på min arbetsplats är god." Den fick lågt resultat på alla förskolor och vi har under hösten gjort åtgärder för att förbättra ljudnivån. Hur vi arbetar med uppföljning är något som behöver bli tydligare för många medarbetare, i svaren på frågor som handlar om uppföljning och utveckling finns det stora variationer i hur medarbetare har svarat. Vi har under våren och hösten arbetat med detta, vilka är våra mål, hur vet vi att vi nått dem, vad beror resultaten på och hur kan vi beskriva detta?

Värdegrund

Norra Djurgårdsstadens barn undersöker, utforskar, skapar och lär i naturen för miljön och framtiden.

Barn är bärare av rättigheter. Pedagoger är lyhörda, närvarande, medforskande och har ständigt barnen i fokus.

Likvärdighet för alla barn när det gäller omsorg, lärande och utveckling.

Vuxnas förhållningssätt påverkar barns förståelse och respekt för de rättigheter och skyldigheter som gäller i ett demokratiskt samhälle, därför är vuxna viktiga förebilder.

Erfarenheter, reflektion, analys och goda exempel bidrar till ett organisatoriskt lärande, det ger mångfald och en god arbetsmiljö.

En grupp bestående av förskollärare från varje förskola och ledningsgruppen har varit med och tagit fram våra mål för verksamheten. Samma grupp var då även delaktig i formulering av vår värdegrund.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. Ett Stockholm som håller samman

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor

— Ingen

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel enheter som genomför systematiskt barnsäkerhetsarbete	100 %			100 %	100 %	tas fram av nämnden	2017
  Andel förskollärare av totalt antal anställda (Årsarbetare)	34,1 %	2 %	32 %	43,6 %	40 %	41 %	VB 2017
Analys							
Enheten har 16 förskollärare anställda, två är föräldralediga. Ytterligare fyra förskollärare börjar i januari/april på nya förskolan Björnlandet. Vi anser att förskollärartätheten är relativt god i enheten.							
  Andel förskollärare som genomgått kompetensutveckling inom genuspedagogik/normkritik	0 %			0 %	2 %	Öka	2017
  Andel nöjda föräldrar	94 %			83 %	85 %	87 %	2017
  Antal barn per grupp	15,7 barn/avd.			1,1 barn/avd.	16	16	VB 2017
  Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	5 st			0,1 st	5	4,9	VB 2017
  Kvalitetsindikatorn - Självvärdering utifrån läroplansuppdraget	3,2			3,2	3,5	3,8	2017
Analys							
Vi vet att variationen i skattningen ligger mellan 2-5. Anledningen till det lägre resultatet är att en avdelning startade i augusti							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
<p>och att deras resultat är genomgående låga. En åtgärdsplan finns för hur deras resultat ska öka och arbetslaget får kontinuerligt stöd av ledningen. Vi ser också i vår analys att det i flera arbetslag saknas pedagogisk dokumentation som kan användas i kvalitetsarbetet för att utveckla arbetet med naturvetenskap och teknik. Ett annat kriterium som hindrar arbetslagen från att nå de högre nivåerna är användandet av IKT. Vi ser här en variation i intresse och kunskap hos personalen och det speglar av sig på resultaten i kvalitetsindikatorn.</p>							
  Svarefrekvens på förskoleundersökningen	71 %				77 %	80 %	2017

Nämndmål:

Alla barn utvecklar sina språkliga, kommunikativa, matematiska och naturvetenskapliga förmågor och kunskaper

— Ingen

Förväntat resultat

Varje barn utvecklar utifrån sina förutsättningar sin förståelse för språkliga, matematiska, naturvetenskapliga och tekniska begrepp. Den pedagogiska miljön stödjer och utmanar varje barns utveckling och lärande genom att inspirera till utforskande och lek.

Enhetsmål:

Barnen stimuleras och utmanas i naturvetenskap och teknik

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Varje barn har utforskat och fått kunskap kring:

Årstidernas växlingar

Vanligt förekommande träd, blommor, fåglar, insekter.

Skapande i olika form och material.

Olika tekniker för arbete i främst hårda material i Mjölkbutikens verkstad

Odling

Olika bygg och konstruktions material.

Vardagsteknik

Sina lärprocesser genom pedagogisk dokumentation.

Analys

Resultatet i förskoleundersökningen på frågan om "mitt barn uppmuntras till att utveckla sin förståelse för naturvetenskapliga fenomen", visar att 93% är nöjda.

Verksamheten ger varje barn möjlighet att utmanas och utvecklas i naturvetenskap och teknik.

Verksamheten når förväntade resultatet. Tydliga och konkreta förväntade resultat har lett till att alla arbetslag kunnat nå dessa. Enheten behöver nu arbeta för att ha förväntade resultat som inte är lika fokuserade på görandet, som inte styr på samma sätt men som ändå blir tydliga för varje medarbetare.

Avdelningarna arbetar med pedagogisk dokumentation och här skiljer sig resultaten åt då

vissa avdelningar fått mer systematik i sin reflektion med barnen och i arbetslaget.

Goda exempel

Barnen på förskolorna gör regelbundna utflykter till Stora Skuggans nationalpark och omkringliggande områden. Där görs barnens nyfikenhet till lärandesituationer, som exempelvis: träden och naturens årstidsväxlingar, med samtal om löven som faller på hösten och knoppar som bildas på våren, de vilda änderna som barnen observerar och ger överblivet bröd till, att man kan åka stjärklapp och pulka när snön faller och att insekterna som försvunnit nu börjar komma tillbaka. Barnens naturupplevelser sker under hela året där barn och personal hittar nya situationer för upptäckter och lärande i både nya och bekanta miljöer.

Barnen utmanas att bygga, konstruera, skapa, prova nya tekniker och lära genom att ha tillgång till olika material som exempelvis lego, duplo, klossar i variation, building pieces, plus-plus, nopper, tygbitar, figurer, ficklampor och kapla. Genom att de här materialen finns i deras lärandemiljöer så får barnen daglig tillgång till att uttrycka sin skaparglädje och förena konstruktion med lek och utforskande.

Den pedagogiska dokumentationen görs i form av att ha platser för pågående legobyggen/skapandeverk, uppsatta bilder och ritningar som barn gjort, foto, projektioner och film. Den här typen av dokumentation utgör en grund för samtal kring barnens reflektioner mellan barn och barn eller barn och personal och ger nya tankar kring fortsatt riktning av verksamhetsinnehåll.

Lokalen som vi kallar *Mjölkbutiken* används som en ateljé och verkstad. Barnen kommer inbokade i mindre grupper och tas emot av en pedagog som börjar med att samtala kring vilket skapande som barnen vill prova och om de vill bygga något speciellt. Verksamhetens skapande har fokus på form där trä är utgångsmaterialet och träets skapandeegenskaper utforskas genom att ex. sättas ihop och tas isär. Barnen kan prova många olika tekniker exempelvis hammare och spik, skruvmejsel och skruv, att borra och fila, att såga, etc. Träskapande vävs ihop med många andra material som: flytande färger, fjädrar, piprensare, tyger, knappor, flörtkulor, pärlor, paljetter och ståltråd. Verken blir ibland abstrakta och ibland en fysisk sak som ex, påskrobot, båt, figur, etc. Mjölkbutikens verksamhet har en sluten sida på Instagram där föräldrar kan få insyn i den pågående verksamheten.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Programmering i förskolan	2017-01-01	2017-06-30	

Enhetsmål:

Barnen stimuleras och utmanas i sin matematiska utveckling

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Varje barn har utforskat och fått kunskap kring:

Samband mellan volym, tyngd, storlek, form och läge.

Samband mellan siffror och antal.

Siffror och tal

Geometriska former och begrepp.

Analys

Resultatet i förskoleundersökningen har ökat från 82% 2016 till 88% 2017. Spridningen i enheten är 79-91% nöjda.

Barnens matematiska utveckling ses ur ett brett sammanhang. Det matematiska språket används för att sätta ord på olika matematiska begrepp, exempelvis större än- mindre än, lång-kort och tung-lätt. Ibland sker matematisk utveckling spontant i vardagen och ibland ingår det som ett mål i en aktivitet.

Goda exempel

Några exempel på hur barn lär och utforskar matematik på förskolan är: hitta mönster, sortera, prepositioner, gruppera, jämföra, bilda par, uppskatta, räkna, rangordna, experimentera med vikt och volym. Det görs inne på förskolan och ute i naturen.

Föremål som barn har möjlighet att utforska matematik med är en variation av montessorimaterial, lego, kaplastavar, den egna kroppen, linjaler, annat mätbart material som exempelvis en rund matta, olika geometriska figurer och en mängd olika sätt att räkna på vid samling och måltid.

Verksamheten når förväntat resultat. Genom den dokumentation som vi tar del av kan vi se att alla arbetslag har givit barnen möjlighet att utforska och öka sina kunskaper inom området.

Enhetsmål:

Barnen stimuleras och utmanas i sin språkliga och kommunikativa utveckling

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Varje barn har utforskat och fått kunskap kring:
Rim, ramsor, sagor och böcker i olika genre, sånger
Konkret material
Boksamtal
Veckodagar och månader
IKT
Olika språk, genom sånger, böcker, appar.

Analys

Resultatet i förskoleundersökningen ger en nöjdhet på 88%, spridningen är 84-92%. Jämfört med 2016 har två förskolor markant förbättrat sitt resultat medan två förskolor har sänkt sitt resultat något. Vi har arbeta vidare med resultaten och tagit fram åtgärdsplan.

Barnens utveckling inom språk och kommunikation sker individuellt. Vi ser att barns sätt att kommunicera varierar, exempelvis: genom kontakt, gester, mimik, ljud, att använda TAKK, enstaka ord, egna ord och kortare och längre meningar i monolog eller dialog. De dagliga

samtalen anpassas utifrån individ och personalen benämner saker, känslor och upplevelser.

Den pedagogiska dokumentationen skapar samtal och reflektion kopplat till föregående aktiviteter.

Goda exempel

För att det ska bli en bra kommunikation och vid behov används bilder och symboler som hjälp, exempelvis: veckodagar i olika färger sätts upp i ett schema för att barn ska få uppfattning om struktur.

Det konkreta språkstimulerande materialet som finns tillgängligt på förskolorna varierar, exempelvis: *Babblarna* (figurer, böcker, appar), lärplatta med språkappar på svenska och andra språk, språkmemory och en stor mängd av variation på böcker.

Det lokala biblioteket är en central plats dit barn och personal går för att låna och lämna böcker. Barnen är delaktiga kring vilka böcker som lånas och variationen är stor exempelvis: bilderböcker med enkel text, faktaböcker, sagoböcker eller kapitelböcker. Bibliotekarien hjälper barn och personal att hitta böcker med innehåll kopplat till tema, aktiviteter och önskemål. Våra läsombud på förskolorna ger också tips och ideér kring barnlitteratur kopplat till förskolans mål och verksamhet, ex barnböcker som utmanar normer, FN:s Barnkonvention, naturkunskapsinnehåll, etc. Högläsning och boksamtal är två konkreta metoder för hur litteratur och språkutveckling sammanvävs i förskolans vardag.

Verksamheten når förväntat resultat. Tydliga och konkreta förväntade resultat har lett till att alla arbetslag kunnat nå dessa. Enheten behöver nu arbeta för att ha förväntade resultat som inte är lika fokuserade på görandet, som inte styr på samma sätt men som ändå blir tydliga för varje medarbetare.

Nämndmål:

Barn och unga på Östermalm har goda och jämlika uppväxtvillkor

— Ingen

Förväntat resultat

Andel barn som lever i familjer som uppbär ekonomiskt bistånd minskar. Den höga inskrivningsgraden i förskoleverksamheten bibehålls. Varje barn är inkluderat och erbjuds förutsättningar till att utveckla det framtida samhället. Former för pedagogisk samverkan mellan förskolan och skolan stärks.

Enhetsmål:

Alla barn får möjlighet till utveckling och stimulans utifrån sina behov, intressen och förmågor

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Varje barn har utforskat och fått kunskap kring:
Barnkonventionen och sina rättigheter.
Sitt lärande och sin utveckling.

Likabehandlingsplan utifrån mognad.
Sin möjlighet till inflytande i verksamheten

Målet är uppnått när personalen visar:
Normkritiskt förhållningssätt
Medvetenhet kring genusarbetet
Ett interkulturellt förhållningssätt

Analys

Förskoleundersökningen visar att indexområdet utveckling och lärande har en spridning i resultat från 82-94% nöjda. Vi har som helhet ett resultat på 87% nöjda 2017. Förskolorna Villa Ekbacken och Rödeken har ökat sina resultat med 9-10%, medan Sandön har sjunkit 5%. Hjorthagen har ökat 2%. Generellt har vi ett bra resultat, vi får arbeta vidare med Sandön och orsaken till deras sänkning.

Tema *Barnkonventionen* har lett till att barnen fått kunskap om en del av sina rättigheter. Förskolorna har på olika sätt arbetat med artiklar och annat material kopplat till barnkonventionen. Vi ser genom den dokumentation som finns att barnen tar till sig och får en förståelse för vilka rättigheter de har. Genom pedagogisk dokumentation och samtal får barnen syn på sitt lärande.

Det vi behöver utveckla vidare är hur barnen involveras och görs delaktiga i likabehandlingsplanen.

All personal har deltagit på en föreläsning om normkritik och genus på APT. Det har bidragit till reflektion kring det egna förhållningssättet och de normer som personal medvetet och omedvetet kan överföra på barnen. Personalen tyckte generellt att ämnet var mycket intressant och efterfrågar fördjupad kunskap i sitt fortsatta arbete. Vi kommer under 2018 att ta med oss personalens intresse kring genus och normkritik och skapa nya forum för fortsatt lärande och reflektion.

Goda exempel

Under terminen har barnen på förskolan fortsatt att prata om FN:s Barnkonvention med betoning på olika artiklars innehåll där samtal har kretsat kring vem man är, vad man heter, hur en familj kan se ut och vad man har för rättigheter. Ibland har barnen målat självporträtt, familjeporträtt eller tillsammans besökt sitt hus där man bor. Barnen har också ritat och berättat att man är lika och olika på samma gång och att man tycker olika saker är bra eller dåliga. Den uppsatta dokumentationen kring ämnet ger upphov till fortsatta tankar och samtal mellan barnen. Barnen har svarat på frågor kring trygghet och ibland har barn och personal gått runt på förskolan och haft samtal kring olika rum eller platser på gården. Barnens tankar har tagits i beaktning när likabehandlingsplanen skrivits.

I nätverk har personalen fått reflektera över hur samlingen kan organiseras för att barnen i högre utsträckning ska kunna vara delaktiga. Samlingen har också används som forumteater där personal spelat upp olika situationer ur vardagen och därefter lyssnat på barnens reflektioner.

Ett interkulturellt förhållningssätt präglar verksamheten genom att hälsningsfraser satts upp på olika språk, appar på andra språk än svenska finns tillgängliga, man lånar böcker med både

svenska och utländska författare. Vi samtalar med barnen kring resor de gjort både inom Sverige och utomlands och uppmanar dem att dela med sig av sina upplevelser.

Vår pedagogiska verksamhet bygger på barns intressen, nyfikenhet och behov. Barnen ges möjlighet till inflytande och delaktighet genom samtal, barnintervjuer, observationer, samling, önskemål, barnråd etc. Barnkonventionen som tema har lett till att barnens perspektiv och önskemål fått större utrymme, detta genom att personalen fått större inblick i hur barn kan ges inflytande och hur de vuxna tar tillvara på barns intressen. Resultatet i förskoleundersökningen visar att föräldrar upplever att deras barn är delaktiga och har inflytande i verksamheten.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Nätverk - Basmiljöer	2017-01-01	2017-12-31	
 Nätverk - pedagogisk måltid	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Föräldrar är trygga i sin föräldraroll

— Ingen

Förväntat resultat

Föräldrar får stöd i sitt föräldraskap i vardagen genom generella föräldrastödsprogram.

Enhetsmål:

Enheten stöttar föräldrar i sitt föräldraskap

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Fler ABC-kurser startar i enheten
Föräldrar känner till vad ABC är

Analys

Enheten har fem medarbetare som är utbildade ABC-handledare. Tre av dem startade sin utbildning i år och håller parallellt med sin egen utbildning föräldragrupper som pågår under VT och Ht 2017.

Föräldrar får skriftlig information om ABC genom mejl och på föräldramöte (vernissage) i både skriftlig och muntlig form samt hjälp med att anmäla sig till en grupp.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 ABC handledarutbildning	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande

— Ingen

Nämndmål:

Tillgången till kulturaktiviteter är god.

— Ingen

Förväntat resultat

Invånarna har tillgång till ett rikt och varierat kulturutbud. Alla, oavsett ålder och förutsättningar, ska ges möjlighet att uppleva och själva utöva olika former av kultur.

Enhetsmål:

Barnen erbjuds möjligheter till ett varierat kulturutbud

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Varje barn har utforskat och fått kunskap kring:

Olika uttrycksformer så som sång och musik, bild och form, dans och rörelse, teater samt skapande i olika material. Minst en kulturaktivitet varje termin, som staden erbjuder.

Analys

Den pedagogiska verksamheten ger barnen möjlighet till att uttrycka sig genom olika estetiska uttrycks sätt som dans, sång, musik och skapande. Alla avdelningar har inte erbjudit barnen en professionell kulturaktivitet varje termin, det beror på att vi försökt få en föreställning som kommer till förskolan för våra yngsta barn och detta har inte arrangörerna kunnat genomföra.

Enhetens plan har varit att kulturombuden ska samlas för att göra en kulturplan för hela enheten, gruppen möttes före sommaren, alla fick uppdrag att ta fram förslag på kultur för barnen. Arbetet fortsätter under hösten. Kulturgruppens arbete fortsätter under 2018 och fokus är då att alla barn ska erbjudas en professionell kulturupplevelse varje termin. För de yngsta barnen är vår målsättning att kunna ha en föreställning på plats.

Förskoleundersökningens resultat har stor spridning mellan förskolorna i enheten, från 46-96% nöjda 2017. Frågan om föräldrars förväntningar kring kulturutbud kommer att tas upp på förskoleråd. Det är viktigt att vi får förståelse för vad föräldrar förväntar sig och att vi kan återkoppla hur vi tänker och vad som är genomförbart.

Goda exempel

Barnen har haft möjlighet att besöka bibliotek och museum och de flesta avdelningarna har varit på teaterbesök. Några avdelningar har haft Miniröris och alla barn får flera dagar i veckan ta del av sång och musik på förskolan.

Barnen använder estetiska uttrycksformer och provar olika tekniker. I förskolornas ateljéer finns ett stort utbud av material som barnen använder för eget skapande. Skapandematerialet

anpassas till årstider och de olika traditioner som firas, tex material för påsk och julpyssel. Barnen får ta del av traditionella lekar vid såväl midsommarfirande och julgransplundring som i samlingar eller andra vardagliga situationer.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Kulturplan	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s inriktningsmål:

2. Ett klimatsmart Stockholm

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Energianvändningen är hållbar

— Ingen

Nämndmål:

Verksamheterna använder energi på ett hållbart sätt

— Ingen

Förväntat resultat

Minskad negativ miljöpåverkan och energiförbrukning. Nämnden bidrar till en hållbar energianvändning genom att anpassa arbetssätt, förändra beteenden och genomföra energibesparingsåtgärder i verksamheterna.

Enhetsmål:

Barnen är delaktiga i miljö och hållbarhetsfrågor

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Barnen har fått kunskap kring:
Hur vi värnar och hushåller med våra resurser.

Analys

Genom de arbetssätt vi använder får barnen kunskap om hur vi kan hushålla och värna om våra resurser. Förskolorna Villa Ekbacken, Rödeken, Sandön och Hjorthagen arbetar vidare med Grön flagg och har fått godkänt på sina rapporter, med mycket bra feedback från "Håll Sverige rent". De har skrivit nya handlingsplaner som alla är godkända.

Goda exempel

Barnen använder återvinningsmaterial i den skapande verksamheten och har en medvetenhet kring att material som vanligtvis slängs kan användas och bli till spännande byggen, vackra konstverk och intressanta installationer. Kärl för sortering av papper, kartong och plast finns på flera avdelningar, där barnen sorterar det som ska slängas. Barn går regelbundet till

återvinningsstationer och slänger det som inte används. Vid promenader i närmiljön uppmärksammar pedagogerna barnen på naturens kretslopp och vad som händer med skräp som slängts i naturen.

En av enhetens kokkar är med och utbildar och inspirerar medarbetare på Östermalm genom Hållplatsen. Kocken har även deltagit på "Goda exempel mässan".

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade

— Ingen

Nämndmål:

Transporter inom nämndens verksamheter är miljömässigt hållbara

— Ingen

Förväntat resultat

Medarbetarna använder sig av kollektivtrafik, gång och cykel som transportmedel i tjänsten. Verksamheterna använder i möjligaste mån miljömässigt hållbara färdmedel.

Enhetsmål:

Enheten nyttjar miljömässigt hållbara transporter

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Att vi i förstahand väljer hållbara transportlösningar som cykel, gång och kollektivtrafik.

Analys

Vår ambition att nyttja miljömässigt hållbara transporter har slagit väl ut. Inom enheten sker alla transporter med hjälp av el-cykel, till fots eller med kollektivtrafik. Det finns en vilja att verka för miljöfrågor på flera sätt och det är något som känns självklart för medarbetarna. Vi kan inte i dagsläget se hur vi kan bli bättre i just detta avseende utan fortsätter vårt arbete på liknande sätt.

Goda exempel

Transporter av möbler mellan olika förskolor sker med hjälp av el-cykeln, den har en låda framtid och har tre hjul, vilket gör att den är stadig, lådan rymmer mycket samt möjliggör transport på lådan för bokhyllor eller andra större möbler.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva

— Ingen

Nämndmål:

Nämnden minskar uppkomsten av avfall och ökar återvinningen

— Ingen

Förväntat resultat

Verksamheterna återbrukar och hushållar med material och arbetar för minskad uppkomst av avfall. Avfall återvinns i största möjliga utsträckning, och matsvinnet minskar

Enhetsmål:

Enheten arbetar med återvinning

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Enheten minskar sitt matsvinn.

Enheten tar tillvara på återvinningsmaterial i verksamheten.

Avfall som inte återanvänds sorteras och kastas i återvinningscentralen.

Analys

Avfall återvinns både i köken och på avdelningarna. Matsvinnet har minskat genom en ökad medvetenhet hos både personal på avdelningar och kockar. Våg används i perioder för att väga matsvinnet och på så sätt få bättre koll på mängden mat som inte kan tas om hand.

Återvinningsmaterial används i skapande verksamhet. Det som inte kan användas i skapande eller annan verksamhet sorteras och lämnas i återvinningskärl.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5 Stockholms miljö är giftfri

— Ingen

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel av stadens förskolor som har genomfört alla åtgärder på nivå 1 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola	100 %			100 %	100 %	95%	2017
Analys							
Vi har i beräkningen bortsett från förskolan Björnlandet som öppnade i december 2017.							
● Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	58,07			59,23	57,47 %	40%	2017

Nämndmål:

Nämndens verksamheter är giffria

— Ingen

Förväntat resultat

Verksamheterna minskar användningen och exponeringen av skadliga kemikalier. Andelen ekologisk och vegetarisk mat i verksamheterna ökar.

Enhetsmål:

Enhetens förskolor är kemikaliesmarta

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla förskolor når de flesta punkter för nivå 2 för Kemikaliesmart förskola under året. Miljöombuden delger och inspirerar övriga medarbetare i arbetet

Analys

Miljösmarta och långsiktiga inköp görs. Avdelningarnas inköpslistor på leksaker och förbrukningsmaterial granskas innan beställning och pedagogerna får återkoppling med eventuella förslag på bättre och mer miljövänliga alternativ.

Återbruksmaterial finns och används frekvent av barnen på avdelningarna. Ett gemensamt arbete med basmiljöer på alla förskolor i enheten har bidragit till att medvetenheten och kunskapen kring inköp och användande av material har ökat.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund

— Ingen

Nämndmål:

Nämnden påverkar utformning och material i verksamhetslokaler och i bostäder

— Ingen

Förväntat resultat

Nämndens lokaler uppfyller stadens krav på god inomhusmiljö. I planeringen av nya bostäder och vid förbättring av allmänna lokaler anpassas material och utformning så att hälsorelaterade risker minimeras. Luftkvaliteten inomhus förbättras och ljudnivån är god.

Enhetsmål:

Enhetens inomhusmiljöer är säkra och sunda

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Bra och ändamålsenliga lokaler för barn och personal.

Analys

Skyddsronder genomförs årligen i samarbetet med skyddsombud. Regelbunden översyn sker av personalen. Brister och fel anmäls och åtgärdas.

Ljudmiljön upplevs av många medarbetare som otillräcklig, endast 26% är nöjda enligt medarbetarenkäten 2017. Spridningen är 15-40% nöjda. Den av förskolorna som har flest ljudabsorbenter är minst nöjda. En slutsats kan då vara att det är inte mängden ljudabsorbenter som är avgörande utan snarare arbetsätt och lokalers utformning. Ljudmiljön är en fråga som vi tagit på allvar och arbetat aktivt med under året. Vi har under hösten satsat på att skapa bättre förutsättningar för ljudmiljön genom att köpa in skenor och tjockare tyger som ska dämpa ljud i vissa av rummen på Hjorthagens förskola. På Villa Ekbacken har ytterligare ljudabsorbenter i tak sats upp. Sandöns förskola har delat av matsalen med hjälp av ljuddämpande skärmar och de upplever att ljudmiljön är bättre.

Luftkvaliteten på förskolorna Sandön, Rödeken och Hjorthagen har inte varit tillfredsställande under försommar, sommar och nu inför hösten. Luften är kvav och otillräcklig. Personalen vädrar för att få bättre luft. På Sandön kvarstår problem med att personalen får huvudvärk och blir täppta i näsor och irriterade i halsar när de vistas inne i lokalerna. Utredning av luften på Sandön pågår, lokalintendent och hyresvärd är inklopplade.

KF:s inriktningsmål:

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

— Ingen

Nämndmål:

Alla chefer och medarbetare tar ansvar och vidtar åtgärder för att ha budget i balans med fokus på effekter för invånarna.

— Ingen

Förväntat resultat

Budget i balans för enheterna, positivt resultat för nämnden och god effekt för stadsdelens invånare. Personal uppmuntras till att finna långsiktiga och kostnadseffektiva lösningar till nytta för invånare och brukare.

Enhetsmål:

Enheten har budget i balans

■ Uppfylls inte

Förväntat resultat

Bättre prognoser för väntat utfall
Budget i balans

Analys

Budget är inte i balans. I dagsläget har enheten mycket svårt att få intäkter och utgifter att gå ihop. Höga lönekostnader är den huvudsakliga orsaken till underskottet. Alla avdelningar har fullt antal barn inskrivna och vi har även överinskrivningar där det är mörjigt. Från april till december har vi haft en extra avdelning i en separat lokal. Där har åtta barn varit inskrivna och det har varit två barnskötare som arbetat där. Ena barnskötaren har vi haft via en vikarieförmedling då det varit mycket svårt att få personal till den avdelningen. Vi har barn i behov av särskilt stöd och vi har satsat på att ge de barnen förutsättningar till en god verksamhet på förskolan, i de flesta fall handlar det om att ha ytterligare personal i arbetslaget. Vi får ekonomiska medel för en del av dessa kostnader men det täcker inte för hela lönekostnaden som blir.

KF:s inriktningsmål:

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika

— Ingen

Nämndmål:

Nämndens verksamheter är jämställda och resurserna fördelas lika efter behov.

— Ingen

Förväntat resultat

Ett genus- och antirasistiskt perspektiv är integrerat i verksamheterna. Arbete med jämställdhetsanalys vidareutvecklas.

Enhetsmål:

Enhetens verksamheter är jämställda

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla medarbetare har en jämställd arbetssituation utifrån respektive uppdrag.
Barnperspektivet lyfts genom arbete med pedagogiska miljöer och material.
All personal deltar i föreläsning om normkritik, genus och förhållningssätt i förskolan.

Analys

Under året gör vi satsningar på att förtydliga arbetslagens och den enskilda medarbetarens ansvar och uppdrag. Det sker genom nätverk och på APT, planerings och utvärderingsdagar. Alla medarbetare har deltagit i en föreläsning om normkritik och genus. Enheten har haft nätverk kring utvecklingssamtal, hur ser ansvarsfördelningen ut och hur genomförs utvecklingssamtalen? Nätverken har riktats till både förskollärare och barnskötare för att alla ska få en gemensam grund att utgå ifrån samt att hela enheten tänker likvärdigt kring utvecklingssamtalen.

Barnperspektivet blir synligt genom intervjuer/samtal och observationer. Barns tankar och hur de använder sig av miljöer och material ligger till grund för hur miljöer utformas och vilket material som finns.

All personal har under våren deltagit i en föreläsning om normkritik och genus. Denna föreläsning följs upp på vår gemensamma planeringsdag i augusti. Vi kommer då att ta in samma föreläsare som under våren.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Nätverk för barnskötare - LPFÖ 98/16	2017-04-01	2017-12-31	
 Nätverk för förskollärare -PU tid	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

— Ingen

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Index Psykosocial arbetsmiljö 					75	fastställs 2017	2017
  Sjukfrånvaro 	5,1 %	3,2 %	5,2 %	6,3 %	6,4 %	tas fram av nämnden	VB 2017
  Sjukfrånvaro dag 1-14 	5,1 %			3,32 %	2,9 %	tas fram av nämnden	VB 2017

Nämndmål:

Nämnden är en bra arbetsgivare

— Ingen

Förväntat resultat

Medarbetarenkäten visar att personalen är motiverad och delaktig. Förvaltningens chefer utbildas i kompetensbaserad rekrytering och förvaltningen rekryterar och upprätthåller adekvat kompetens. Heltidsanställningar är norm och sjukfrånvaron fortsätter att minska.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Enheterna ska gå igenom och diskutera resultatet av medarbetarenkäten samt ta fram handlingsplaner för identifierade förbättringsområden.	2017-01-01	2017-12-31	

Enhetsmål:

Enheten är en attraktiv arbetsplats

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Varje medarbetare tar ansvar för sitt uppdrag och vet vad som förväntas i arbetet. Varje medarbetare får stöd av ledningen, ledningen är närvarande och lyhörd. Ett kollegialt lärande genom erfarenhetsutbyte, reflektion och analys.

Analys

Resultatet för medarbetarenkäten 2017 visar att det i vissa frågor finns stora skillnader i nöjdhet mellan förskolorna. Detta innebär att varje förskola får olika prioriterade områden, arbetet startade under APT i april och maj och har fortsatt under hösten. Varje förskola och ledningen har valt prioriterade områden och dessa blev utgångspunkten till en gemensam förbättringsplan för respektive förskola. Utifrån resultatet kan vi se att vi är en attraktiv arbetsplats, dock behöver vi fortsätta att arbeta för att resultaten ska bli jämnare och nå en högre nöjdhet hos fler medarbetare.

Medarbetarenkät 2017	2015	2017
AMI	77%	88%
*Jag vet vad som förväntas av mig i mitt arbete:	93%	97%
*Min chef och jag för en dialog om mål och resultatkrav så att jag förstår hur jag kan bidra:	36%	84%
*Min chef ger mig stöd i prioriteringar mellan arbetsuppgifter, när jag behöver det:	50%	83%
*På min arbetsplats tillvaratar vi idéer om förbättringar:	57%	81%
*På vår arbetsplats arbetar vi med uppföljning för att utveckla verksamheten:	-	73%
*Vi lär av varandra på vår arbetsplats:	64%	86%
*Jag kan rekommendera min arbetsplats till andra:	57%	76%

Resultatet från medarbetarenkäten 2015 är kopplat till en tidigare förskolechef.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Arbetsglädje	2017-01-01	2017-12-20	
 Arbetslagsledarutbildning	2017-01-01	2017-12-31	
 Förskolesummit	2017-01-01	2017-12-31	
 Kick off - Pedagogisk plattform	2017-03-01	2017-04-30	
 Sett-mässan	2017-05-01	2017-05-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering

— Ingen

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
— Andel brukare som inte upplever diskriminering inom förskolan och familjedaghem					100 %	Öka	2017
Analys Resultatet av rapporten är inte framtagen på enhetsnivå. Vårt mål är naturligtvis att ingen ska känna sig diskriminerad i mötet med våra verksamheter.							

Nämndmål:

Verksamheterna är fria från diskriminering.

— Ingen

Förväntat resultat

Verksamheterna utvecklar ett jämställt, normkritiskt och antirasistiskt arbetssätt. Inga klagomål och synpunkter gällande diskriminering.

Enhetsmål:

Enheten är fri från diskriminering och kränkandebehandling

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Inget barn eller vuxen blir diskriminerad eller kränkt i mötet med förskolan. All personal har varit delaktig i framtagandet av förskolans likabehandlingsplan. Barnen har varit delaktiga i likabehandlingsplanen utifrån sin mognad.

Analys

Enheten har en inrapporterad händelser gällande kränkning, vi behöver fortsatt diskutera våra rutiner för hur vi följer vår likabehandlingsplan samt hitta ingångar för hur barnen ytterligare kan involveras i likabehandlingsplanen. Vi har arbetat med frågan på vår utvärderingsdag i maj, då alla avdelningar gått genom nuläge och sina likabehandlingsplaner.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Normkritik och genus - föreläsning	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention

— Ingen

Nämndmål:

Barnperspektivet uppmärksammas och barnets rättigheter respekteras

— Ingen

Förväntat resultat

Barn och ungas intressen och behov tas till vara och deras inflytande stärks. Ökad samverkan mellan förskola, skola och socialtjänst bidrar till att barn och unga får sina behov tillgodosedda

Enhetsmål:

Barnperspektiv och barns rättigheter är fokus i vår verksamhet

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla barn får ta del av en verksamhet som är anpassad för varje barns mognad och behov. Barnen upplever att de är delaktiga och att de har inflytande i verksamheten.

Analys

Vår pedagogiska verksamhet bygger på barns intressen, nyfikenhet och behov. Barnen ges möjlighet till inflytande och delaktighet genom samtal, barnintervjuer, observationer, samling, önskemål, barnråd etc. Barnkonventionen som tema har lett till att barnens perspektiv och önskemål fått större utrymme, detta genom att personalen fått större inblick i hur barn kan ges inflytande och hur de vuxna tar tillvara på barns intressen. Resultatet i förskoleundersökningen visar att föräldrar upplever att deras barn är delaktiga och har inflytande i verksamheten. Det finns ingen fråga som är direkt ställd så, men sammantaget flera frågor kan vi se att föräldrar upplever frågor kring delaktighet och inflytande positivt för sina barn.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Tema barnkonventionen	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld

— Ingen

Nämndmål:

Ingen ska vara rädd för att utsättas för våld eller hot om våld i nära relationer

— Ingen

Förväntat resultat

Personer som utsätts för våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck har erbjudits stöd och vid behov skyddat boende. Medarbetare har tillräcklig kunskap för att upptäcka om någon är utsatt och vet vilket stöd som kan erbjudas.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Kompetenssatsning för förskolornas och parklekarnas ledning och personal kring våld i nära relationer.	2017-01-01	2017-12-31	

Enhetsmål:

Alla barn blir sedda och medarbetare känner till sina skyldigheter gentemot oro för att barn far illa

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Att alla barn blir sedda varje dag.

Att all personal är medveten om signaler och tecken på att barn far illa i sin hemmiljö.

All oro tas på allvar och anmäls till socialtjänsten

Analys

All oro signaleras och anmälningar görs. Under andra halvåret kommer all personal delta i nätverk som handlar om "Barn som far illa" för att all personal ska få djupare kunskap om signaler på att barn far illa.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Nätverk - Barn som far illa	2017-08-14	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla

— Ingen

Nämndmål:

Verksamheterna präglas av öppenhet, delaktighet och ett gott bemötande

— Ingen

Förväntat resultat

Öppenhet, tillgänglighet och ett gott bemötande präglar verksamheten. Brukare upplever att de är delaktiga i insatsens utformning och utförande. Rätten till självbestämmande är

grundläggande. Insatser utformas med respekt för den enskildes önskemål och val. Synpunkter och klagomål återkopplas, analyseras och åtgärdas vid behov.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Kompetensutveckling i bemötande gällande personer med funktionsnedsättning ska genomföras	2017-01-01	2017-12-31	

Enhetsmål:

Alla som möter vår enhet får ett gott bemötande

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Brukarna upplever att de får ett respektfullt bemötande av personalen på förskolan.

Analys

Resultatet i förskoleundersökningen visar att föräldrar får ett gott bemötande. Resultatet har ökat från 93% 2016 till 96% 2017.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande

Ingen

Nämndmål:

Invånarna är delaktiga och har inflytande

Ingen

Förväntat resultat

Invånarna känner sig delaktiga och har möjlighet att påverka.

Enhetsmål:

Föräldrar ges utrymme till delaktighet

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Föräldrar känner att de har möjlighet till inflytande och delaktighet i verksamheten. Att resultatet i förskoleundersökningen ökar.

Analys

Alla avdelningar har bjudit in vårdnadshavarna till vernissage med utställning av barnens alster och projektarbeten.

Resultat i förskoleundersökningen visar att föräldrarna är nöjda kring frågan om delaktighet. Resultatet har ökat från 71% 2016 till 80% 2017.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förskoleråd	2017-01-01	2017-12-31	
 Nätverk - Introduktion till förskolan	2017-05-15	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning

— Ingen

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel elektroniska inköp	60 %			64 %	70 %	Tas fram av nämnden	VB 2017

Nämndmål:

Nämndens upphandlingar och inköp utvecklar staden i hållbar riktning

— Ingen

Förväntat resultat

Ingångna avtal innehåller krav på hållbar utveckling. Inköp i verksamheterna sker inom ramavtal och e-handel tillämpas där så har avtalats med leverantör.

Enhetsmål:

Enheten följer avtal vid inköp

 Uppfylls delvis

Förväntat resultat

-Alla inköp görs via avtalade parter.

Analys

Vi har i alla fall där det varit möjligt gjort våra inköp via avtalade parter.

Uppföljning av ekonomi

Uppföljning av driftbudget

Enhetens nettobudget uppgick för året till 28733 tkr.

Resultatet för året var ett underskott om 2262 tkr, en avvikelse om 7,9%. (2262/28733)

Resultatet för 2016 var ett underskott om 1,268 trk, en avvikelse om 4,7% (1268/26914)

Åtgärder för att få bättre balans i ekonomin är följande: Maximalt antal inskrivna barn i verksamheterna, vi tillåter bara inköp av det som är nödvändigt för verksamheten, dvs

förbrukningsmaterial. Annat pedagogiskt material är vi mycket återhållsamma med. Vi har tema arbetsglädje på APT för att se om det kan få effekt på sjukfrånvaron. Färre vikarier vid frånvaro. Vi ser över organisation, roller och ansvar, enheten har i december öppnat ytterligare en förskola. Under april-dec har enheten haft en extra avdelning med åtta barn, två pedagoger har arbetat heltid och detta har varit kostsamt ekonomiskt. Tidigare beräkningar som gjorts har visat på att en enhet behöver ha ca 330 barn för att nå budget i balans, med den nya förskolan kommer vi att nå ca 290 barn, enheten har högre lönekostnader jämfört med andra enheter på Östermalm och det är därför troligt att vår enhet behöver ha fler än 330 barn för att nå budget i balans.

Investeringar

Alla förskollärare deltog under olika delar av Förskolesummit, två dagars konferens med föreläsningar på Stockholms universitet.

Under den senare delen av året har investeringar i form av förbättrade ljudmiljöer gjorts, det har främst skett genom inköp av mattor och kraftigare gardintyger på skenor, samt ljuddämpade bord där det saknats.

Vi öppnade en ny avdelning i april och då gjordes investeringar i form av möbler och pedagogiskt material.

Enheten har investerat i en del pedagogiskt material för att skapa bättre förutsättningar för barnens lärande.

Under året planerar vi att investera i första hjälpen kurs för alla medarbetare.

Medel för lokaländamål

Övrigt

Synpunkter och klagomål

Ett ärende är diariet för gällande kränkning av ett barn.

Övrigt